

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Državni zbor.

Na Dunaji, dané 23. novembra.

Zbornica je bila razprodana, moglo bi se reči glede na prenapolnjene lože in galerije pri današnji seji. Kar se zanima za politiko, vse je hotelo biti navzočno pri prvem nastopu novega ministerstva in marsikdo ni dobil ustopnice. Tudi mnogo aristokratskih dam in diplomatov je bilo navzočnih. Seja je bila jako živahna in je obujala nepopisno zanimanje. Evo poročila.

Predsednik Chlumecy otvori sejo ob 11. uri in da prečitati dopis ministerskega predsednika, s katerim se naznanja zbornici imenovanje novega ministerstva.

Po končanem čitanju povzame besedo ministerski predsednik Windischgrätz: „Nj. Velečanstvo blagoizvolilo me je imenovati ministerskim predsednikom in kot tak predstavim sebe in nove ministre visoki zbornici. Nova vlada se je imenovala vsled skupne politične akcije treh velikih strank; zato se obrača v prvi vrsti na to stranko, pričakuje, da jo bodo zaupno podpirali in mej soboj gojili dobre parlamentarne razmere. Vlada izjavlja, da zmatra kot prvo in najvažnejšo nalogo, izvesti dogovorono s temi strankami volilno reformo, ki bi vzdržala sedanje ustavno zastopstvo interesnih skupin ter oziraje se na razmere v posameh kraljestvih in deželah razširila volilno pravico na tiste sloje prebivalstva, ki doslej niso imeli te pravice, zlasti na delavce, zajedno pa zagotovila mestjanskemu in kmetskemu stanu sedanjo politično veljavo, vsled česar bo pomnožiti število poslancev in revidirati razdelitev volilnih okrajev. Dokler se ta volilna reforma ne izvrši, želi vlada, ogibati se vsem drugim velikim političnim vprašanjem ter hoče v tem oziraje se vedno na ohranitev državnega ugleda in državine vojne sile vso delavnost obmejiti na gospodarska in finančna vprašanja. Nova vlada je prevzela izvršitev valutne reforme in jo bo resno in previdno nadaljevala. Posebno važnost polaga na to, da se potem parlamentarnega porazumljenja dožene reforma direktnih davkov. Spoznavajoč veliki pomen socialne politike za upravo in potrebnost, skrbeti za delavski stan, hoče vlada na to važno stvar

obračati posebno skrb ter predloži svoj čas primerne predloge. Vlada se bo trudila, da reši pravosodno reformo, ki se največ tiče prebivalstva. Koristne reforme, zboljšanje nraavnih in materijelnih razmer, omika in blagostanje, to je vsem strankam pri srci in vlado bo veselilo, če se v tem oziru zapostavijo vsa strankarska nasprotstva in se stranke združijo na vkupno patrijotično delo. Odkritost in resničnost v javnem življenju, popolno priznavanje parlamentarnih institucij, izdatno pospeševanje vseh opravičenih gospodarskih interesov, močna, na višku dobe svoje stoječa uprava, odločno zavračanje vseh državni mir in občni blagor motočih elementov, to so načela, po katerih se hoče vlada ravnati, pričakuje, da jej bodo zaupali in jo pri tem težkem delu podpirali vsi, katerim je pri srci njihov narod in katerim je za slavo Avstrije.

Ko je ministerski predsednik, kateremu so mej govorom in na konci živahno pritrjevali levičarji, Poljaki in nemški konservativci, končal, oglasila sta se za besedo dr. Herold in dr. Fanderlik. — Predsednik pravi, da v zmislu opravnika ne more dopustiti nikake debate, kar prouzroči živahno ugovarjanje. Čujejo se razni klici: Kje je to zapisano? Posl. Březnovský: Strah jih je! Posl. Vašaty: To je nova svoboda! Posl. dr. Herold: Ekselenceniti ne veste, kaj hočem reči. Predsednik Chlumecy: To je vse jeduo. Nibče ne sme govoriti. (Klici: To je lep parlament!) Po opravniku ni sedaj dovoljeno niti govoriti, niti kaj predlagati, vprašal pa bodem zbornico, če dovoli dru. Heroldu in dru. Fanderliku, da govorita. Posl. Vašaty: Vsakemu je dovoljeno govoriti, če hoče formelen predlog staviti. — Zbornica ne dovoli govoriti Heroldu in Fanderliku. Posl. Sokol: To je odkritost in resničnost! — Poslanec Vašaty: Koalicija proti svobodi!

Čim nastane mir, naznanijo se došle predloge in uloge, potem se čitajo nekatere interpelacije in šele potem da predsednik dr. Heroldu besedo:

Posl. dr. Herold stavi nujni predlog: O izjavi c. kr. vlade, storjeni v 242. seji poslanske zbornice, ima se takoj vršiti posvetovanje.

Predsednik dovoli dr. Heroldu, da utemeljuje ta predlog. Herold pravi: Stavil sem ta predlog,

ker je ministerski predsednik rekel, da se bodo v novi čri spoštovale parlamentarne institucije. Mislim, da je tudi v nas kakor v drugih parlamentih mogoče, da se o kaki enuncijaciji, s katero se upelje nova vlada in nov program, takoj dopusti debata. Nujnost opravičuje to, da prebivalstvo cele države pričakuje in želi izvedeti, kako je stališče strank in narodovih zastopnikov napram novi vladi in novemu programu. Mislim sem, da ne smemo čakati na debato, ko smo slišali program, kateri o najvažnejših vprašanjih zlasti pa o narodnostnem vprašanju ničesar ne pove, (Viharno odobravanje.) prav kakor da v Avstriji narodnega boja ni. Nujen je moj predlog tudi zato, ker se je vlada s svojim pozivom kar vnaprej samo na gotove stranke obrnila, kakor da nimamo več drž. osnovnih zakonov, ki vsakemu poslancu, vsaki stranki, vsakemu narodu jamčijo pravico, baviti se z državnimi zadevami. Predlog je nujen, ker imamo pred soboj koalicijsko vlado, ki pravi, da hoče skrbeti za mir in razumevanje v državi, v kateri pa češki narod in izvemši Poljake noben slovanski narod ni zastopan. (Viharno ploskanje.) Sestava nove vlade je program, ki govori jasneje kakor vsi drugi programi. Vlada je rekla, da želi odkritost in jasnost, treba je torej, da se parlament odkrito in jasno izreče o njenem programu. Zato je samo v zmislu tega programa, če se takoj po njega razglasenju pové, da slovanski narodi zlasti pa češki narod tej vladi ne zaupajo in jej ne morejo zaupati. (Burno pritrjevanje in odobravanje.) Dovolite torej debato v zmislu mojega predloga. Pozivljem zlasti velike stranke, na katere se je vlada obrnila, naj to dovolijo, saj so svoji vladi dolžne, pojasniti razmere. To pričakujejo avstrijski narodi, ki ne vedo, kaj se godi v konventikelnih, in ki pričakujejo tako rešitev velikih političnih vprašanj, da bodo z njo zadovoljni vsi narodi avstrijski.

Posl. dr. Kaizl podpira Heroldov predlog, čudeč se, da se mu koalirane stranke zoperstavljajo.

Posl. David Abrahamowicz izjavi, da bodo Poljaki glasovali zoper nujnost Heroldovega predloga, ker bo pri razpravi o budgetnem provizoriju dovolj časa za tako debato.

Posl. dr. Fanderlik podpira nujnost Herol-

LISTEK.

Idejalist.

(Noveleta. Spisal F. G. P.)

(Dalje.)

IV.

„Etbin! Hočem, da vidiš, kà sem vedno pri Tebi, dasi moraš itak čutiti, kakó Te moje misli spremljajo povsodi. Zakaj si šel od mene baš sedaj, ko sem začela živeti, ljubiti! Menila sem, da ostaneš, kakor si nameraval, tudi preko počitnic pri nas, — pa prišel je oni baron ter Te odvedel na daljni svoj grad. Li za dolgo? — Glej, komaj Te par dni ne vidijo oči in že štejem nestrpno dnove do Tvojega povratka! In ko se vrneš, — ah, kakó mi bije srce pri misli, da Ti bom zopet slonel na prsih in Ti me boš poljubljaj... ti samó, — ker mene je še vedno takó, takó — sram, ljubi moj Etbin! — „Po promociji pa se bova zaročila javno,“ — si dejal, kaj ne? — Toda zdi se mi še vedno, kà je vse to le krasen, nov sen, da me ljubiš, da me hočeš nekdaž za soprogo. Odkar si nas zapustil, ponavljam si vsak trenutek Tvoje besede: „Sedaj si

moja zaročenka pred Bogom!“ — Ah, Etbin, sama se več ne poznam, takó nemirno vesela in srečna sem in včasih takó — neumno razposajena! — Le jedno vem, da sem in bom vsa in samó Tvoja v sreči in nesreči dokler bom dihala...

Pa neka strašna misel mi vender vedno muči srce. — Bodočnost nama zakriva temno zagrinjalo, da ne veva, kaj tiči za njim. Se li s časom ne premisliš ter spoznaš, da Ti more biti Minka le prijateljica? — Krasnodivne, čarovite cvetke duhté po velikomestnih cvetličnjakih, — a jaz sem borna, preprosta poljska cvetlica! — Kdo zna, je li Te ne bo njihov čar in vonj omamil, da Ti bo ginil in umiral spomin in ljubav do one, ki Te je ljubila z vsem žarom deviškega srca!? — Pa zgodi se volja Njegova! — Le za jedno Te prosim: povej mi sam, kadar se to zgodi, — boš, Etbin? Obljubi mi!

Mati in babica Te pozdravljate. Bogomiru je tudi dolgčas po Tebi in zatekel se je že parkrat — strmi in čudi se! — k latinski gramatiki. Vsi Te pogrešamo. — Piši mi kmalu obširno, kaj vse počneš? — Baron se mi je videl dosti prijazen gospod, in njegov sin? — Je li kaj ženstva v bližini? — Ne smeš se, dragec moj, saj veš, da sem ljubosumna na vsako stvarico, celó na Tvoje — knjige!

— Morda si že v G. izbereš boljšo nevesto, — jaz bi si jo tudi, če bi bila — Etbin. Saj jaz nisem lepa in ne bogata! — Dà, miljenec, najlepšo, najbogatejšo in najboljšo Ti privoščim. Ti pa si izvolil mene in jaz Te zahvaljam za to z ljubeznijo, kakoršne bi Ti ne mogla dati niti najlepša, niti najbogatejša! —

Zdravstvuj, moj ljubček, ter ne zabi svoje zveste Minke.“

Etbin je moral nenadoma odpotovati na grad G. v bližini mesta P. — Baron Cz. ga je povabil za odgojitelja ali bolje: za tovariša sinu Alfredu, modroslovcu na B—ski univerzi. Ker se je sam pečal veliko s politikom ter je radi tega prebil večinoma v prestolnici, kjer je imel prijateljske zveze z ministerstvom, ostal bi še mladostni sin na gradu sam s služinčadjo. Baronica pa je bila umrla, ko je nosil Alfred še dokolenske hlačice.

Etbinova naloga je bila torej delati mlademu baronu, ki je bil inteligen ten mladenič, družbo ter ga navajati k resnejšemu pečanji z lepo literaturo in vedo. Alfreda so namreč vse bolj zabavali konji in psi, lov in ples! —

